

Notat

Modtager(e):

Folketingets Europaudvalg

Kopi:

Folketingets Udvalg for Uddannelse og Forskning

Notat til FEU om status for ITER

"International Thermonuclear Experimental Reactor" (ITER) er verdens største internationale grundforskningsprojekt og -eksperiment med det formål at vise, om det er videnskabeligt og teknologisk muligt at udnytte fusionsenergi som fremtidig energikilde. Resultaterne af ITER vil på lang sigt afdække mulighederne for en emissionsfri udtømmelig energikilde med begrænsede miljøpåvirkninger og med ubetydelige risici baseret på i praksis frit tilgængelige råstoffer.

Projektet har deltagelse af EU, USA, Rusland, Indien, Kina, Japan og Sydkorea. EU afholder som vært for ITER ca. 45 procent af udgifterne, mens de resterende partnere har fordelt de ca. 55 procent af udgifterne ligeligt mellem sig. I henhold til den internationale aftale indgået i november 2006, opretter hver part et nationaltagentur, der fungerer som bindeled til den internationale ITER-organisation (IO). Det europæiskeagentur blev oprettet ved en rådsbeslutning i marts 2007 som et europæisk fællesforetagende med navnet "European Joint Undertaking for ITER and the Development of Fusion Energy" – forkortet "Fusion for Energy" (F4E).

Konstruktionen af selve ITER skal for 90 % vedkommende ske via såkaldte "in-kind" bidrag, dvs. finansiering af virksomheders leverancer af komponenter til ITER, fra alle syv parter, som har fordelt disse mellem sig. De resterende 10 % er kontantbidrag til ITER IO. Det betyder bl.a., at Europa har ansvaret for levering af samtlige ITER-komplekssets bygninger og til store og helt centrale højteknologiske dele af selve reaktoren.

ITER er vedtaget med hjemmel i Euratom Traktaten. Afgørelser med hjemmel i denne traktat skal vedtages i enstemmighed.

Ministerrådet besluttede i juli 2010, at der skulle fastlægges et loft på 6,6 mia. euro (2008-priser) til den europæiske del af konstruktionsomkostningerne for ITER i perioden 2007-2020, svarende til ca. 7,4 mia. EUR i 2016-proser. Ca. 80 % af den europæiske andel kommer fra EU's budget, mens Frankrig bidrager med, hvad der svarer til ca. 20 % af det europæiske bidrag. Derudover bidrager de europæiske medlemslande med 10 % af de samlede administrationsomkostninger til F4E.

Danmarks indirekte bidrag til ITER via EU-budgettet er ca. 65 mio. DKK årligt i perioden 2007-2020, svarende til ca. 2 % af EU budgettets finansiering. Desuden bidrager Danmark med en årlig direkte betaling, svarende til ca. 360.000 DKK.

18. december 2015

Styrelsen for Forskning og
Innovation
4. kontor - Kontoret for forsknings-
infrastruktur

Bredgade 40
1260 København K
Tel. 3544 6200
Fax 3544 6201
Mail fi@fi.dk
Web www.ufm.dk

CVR-nr. 1991 8440

Sagsbehandler
Lars Christensen
Tel. 72318472
Mail lach@fi.dk

Ref.-nr. 15/034776-01

ITER's besluttende organ, ITER Council, blev til sit møde den 17.-18. november 2015 præsenteret for første version af "Updated ITER Long Term Schedule", som er navnet på den nye tidsplan og økonomiske estimat for ITER's konstruktion. ITER Council besluttede at igangsætte en uafhængig validering af forslaget for at teste dets troværdighed og robusthed, og der foreligger for nærværende intet officielt.

Det europæiske ITER-agentur, Fusion for Energy (F4E) vurderer, at det frem til 2020 er realistisk at holde sig inden for sit nuværende budget, men at der vil blive merudgifter efter udløbet af den nuværende flerårige finansielle ramme for perioden 2014-2020.

Energy (F4E) har som en integreret del af ITER's udvikling af ny tidsplan estimeret de europæiske ekstraudgifter til 2,5 mia. EUR. Dette omfatter ca. 2,2 mia. EUR til dækning af ekstraomkostninger til fuldførelse af F4E's forpligtelser til ITER, hvoraf selve bygningerne udgør ca. to tredjedele. Det omfatter også skønnede ekstraomkostninger på 330 mio. EUR, som F4E skal betale ITER som kontantbidrag. Omvendt omfatter estimatet ikke de ekstraomkostninger, som F4E skal betale til ITER i kontantbidrag efter 2020, og hvis størrelse ikke kan estimeres, førend en ny tidsplan er valideret og godkendt.

Styrelsen for Forskning og
Innovation

Da merudgifterne vil skulle afholdes efter 2020 (efter udløbet af det nuværende europæiske budgetloft, som blev vedtaget i 2010), vil drøftelserne af yderligere finansiering af ITER skulle ske inden for forhandlingerne om EU's flerårige finansielle ramme, der bliver gældende for perioden 2020-2027.

De 2,5 mia. EUR er som nævnt et foreløbigt estimat og kan på nuværende tidspunkt ikke tages som udtryk for andet. Beløbet kan siges at udgøre den på nuværende tidspunkt bedste vurdering af minimummet af ekstraomkostninger.

Europa-Kommissionen, som er den europæiske repræsentant i ITER Council, varsler, at når der foreligger en konsolideret tidsplan for ITER, forventeligt i juni 2016, vil en politisk proces på europæisk niveau blive påbegyndt. Dette vil naturligvis involvere Ministerrådet.

Da merudgifterne vil skulle afholdes efter 2020 (efter udløbet af det nuværende europæiske budgetloft på 6,6 mia. EUR, som blev vedtaget i 2010), vil drøftelserne af yderligere finansiering af ITER skulle ske inden for forhandlingerne om EU's flerårige finansielle ramme, der bliver gældende for perioden 2020-2027.

Det forventes, at der til juni 2016 foreligger mere validerede oplysninger vedrørende finansieringsbehovet for ITER efter 2020. Udvalget vil blive orienteret, når dette er tilfældet.

Til udvalgets orientering vedlægges pressemeddelelse fra ITER og fremdriftsrapport fra F4E til Ministerrådet.